

Sygn. akt VI Ka 744/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Anita Jarząbek - Bocian

Sędziowie: SO Marek Wojnar (spr.)

SO Jacek Matusik

Protokolant sekr. sądowy Łukasz Sierdziński

przy udziale prokuratora Mariusza Ejflera

po rozpoznaniu dnia 19 września 2016 r.

sprawy P. S. syna A. i B., ur. (...) w O.

skazanego wyrokiem łącznym

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie

z dnia 8 stycznia 2016 r. 1sygn. akt IV K 542/15

utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok; zwalnia skazanego od wydatków w postępowaniu odwoławczym, przejmując je na rachunek Skarbu Państwa; zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. G. kwotę 147, 60 zł, obejmującą wynagrodzenie za obronę z urzędu w postępowaniu odwoławczym oraz podatek VAT.

SSO Marek Wojnar SSO Anita Jarząbek - Bocian SSO Jacek Matusik

Sygn. akt VI Ka 744/16

UZASADNIENIE

P. S. został skazany prawomocnymi wyrokami:

1) Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 9.07.2010 r. sygn. akt. II K 586/10 za czyny z art. 280 § 1 k.k., 282 k.k. w zw. z art. 12 k.k., 58 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. i art. 58 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomani popełnione 2.02.2010 r., od września 2009 do 24.12.2009 r., od lipca 2009 do 2.02.2010 r. i od września 2008 do listopada 2008 r. na kary: za pierwszy czyn 2 lata pozbawienia wolności oraz 40 stawek dziennych grzywny po 10 złotych, za drugi czyn na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz 20 stawek dziennych grzywny po 10 złotych, za czyn trzeci 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, za czyn czwarty 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczono karę łączną 2 lat pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby 5 lat oraz karę łączną grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych po 10 złotych, na poczet orzeczonej kary grzywny zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od 3.02.2010 r. do 26.02.2010 r. oraz orzeczono obowiązek naprawienia szkody. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 10.01. 2014 r. zarządzono wykonanie kary 2 lat pozbawienia wolności. Postanowieniem z dnia 4.02.2014 r. zaliczono na poczet tej

kary okres tymczasowego aresztowania od dnia 3.02.2010 r. do dnia 26.02.2010 r. i stwierdzono, iż kara grzywny podlega wykonaniu w wymiarze 46 stawek dziennych.

2) Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 10.07.2013 r. sygn. akt II K 528/13 zmienionego wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie sygn. akt VII Ka 915/13 z dnia 6 listopada 2013 r. (w zakresie zamiany nawiązki na obowiązek naprawienia szkody) za czyny z art. 279 § 1 k.k. i 278 § 1 k.k. popełnione w dniach 12/13 listopada 2012 r. i w okresie od 31 grudnia 2012 r. do 13 stycznia 2013 r. na kary: za czyn pierwszy 1 roku i 2 miesiące pozbawienia wolności, za czyn drugi na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczono karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia, której wykonanie zawieszono na 5 lat, oraz orzeczono obowiązek naprawienia szkody;

3) Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 26.03.2014 r. sygn. akt II K 1464/13 za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. popełniony w dniu 30.08.2013 r. na karę 1 roku i 3 miesiące pozbawienia wolności, której wykonanie zawieszono na okres próby 4 lat oddając oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora oraz wymierzono grzywnę w wymiarze 40 stawek dziennych w wysokości po 10 złotych. Postanowieniem z dnia 30.10.2014 r. Sądu Rejonowego w Olsztynie karę grzywny zamieniono na karę zastępczą pozbawienia wolności.

4) Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 27.10.2014 r. sygn. akt II K 710/14 za czyny z art. 279 § 1 k.k. popełnione 09/10.06.2013 r. oraz od 20.06.2013 r. do 29.06.2013 r. na kary: za czyn pierwszy i drugi na kary po 1 roku pozbawienia wolności, orzeczono karę łączną 1 roku i 4 miesiące pozbawienia wolności oraz zobowiązano do częściowego naprawienia szkody;

5) Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 16.02.2015 r. sygn. akt II K 531/14 za czyny z art. 278 § 1 k.k. i 13 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. popełnione w ramach ciągu przestępstw w dniach 24.09.2013 r., 26.09.2013 r. i 14.09.2013 r. na karę 1 roku i 2 miesiące pozbawienia wolności oraz orzeczono obowiązek naprawienia szkody;

6) Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi Południe w Warszawie sygn. akt III K 761/14 z dnia 13.04.2015 r. za czyn z art. 62 ust. 1 Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii popełniony w dniu 1.11.2013 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie zawieszono na okres 2 lat próby.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie wyrokiem z dnia 8 stycznia 2016 r. sygn. akt IV K 542/15:

I. na podstawie art. 575 § 1 k.p.k. stwierdził, że orzeczenia o karze łącznej zawarte w pkt. III wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 10.07.2013 r. sygn. akt II K 528/13 oraz w pkt. II wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 27.10.2014 r. sygn. akt. II K 710/14 tracą moc;

II. na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 89 § 1a k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. połączył kary pozbawienia wolności wymienione w pkt. 2 i 4 wobec skazanego P. S. i wymierzył w ich miejsce karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

III. na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 89 § 1a k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. połączył kary pozbawienia wolności wymienione w pkt. 3, 5 i 6 wobec skazanego P. S. i wymierzył w ich miejsce karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

IV. na podstawie art. 63 § 1 k.k. w zw. z art. 577 k.p.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. na poczet orzeczonej w pkt. II kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w dniu 21.01.2013 r. w sprawie II K 528/13;

V. na podstawie art. 63 § 1 k.k. w zw. z art. 577 k.p.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. na poczet orzeczonej w pkt. III kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okresy rzeczywistego pozbawienia wolności: w dniu 30.08.2013 r. w sprawie II K 1464/13 oraz w dniach od 1.11.2013 r. do 2.11.2013 r. w sprawie III K 761/14;

VI. stwierdził, iż pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach podlegających połączeniu podlegają odrębnemu wykonaniu;

VII. na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego odnośnie wyroku opisanego w pkt 1;

VIII. na podstawie art. 29 ust. 1 Ustawy z dnia 26.05.1982 r. Prawo o adwokaturze i § 14 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adwokata A. G. kwotę 120 złotych + VAT tytułem nieopłaconych kosztów obrony z urzędu;

IX. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ust 1 ustawy z dnia 23.06.1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r. Nr.49, poz.223 z późn. zm.) zwolnił skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych związanych z wydaniem wyroku łącznego.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca skazanego.

Zaskarżył ten wyrok w części dotyczącej wymierzonych skazanemu kar łącznych oraz niezastosowania środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonych kar łącznych i zarzucił mu:

- rażąco niewspółmierność wymierzonych skazanemu kar łącznych wynikającą z zastosowania przez Sąd zasad wymiaru kary łącznej zbliżonej do zasady kumulacji poszczególnych kar, podczas gdy w przedmiotowej sprawie w pełni uzasadnione było zastosowanie przy określeniu wymiaru kar łącznych zasady absorpcji;

- błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść wyroku, polegający na bezpodstawnym, dowolnym i błędnym przyjęciu, że prognoza społeczno-kryminologiczna wobec skazanego jest negatywna.

W konkluzji apelacja wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie skazanemu kar łącznych z uwzględnieniem zasady absorpcji w dolnych granicach ich wymiaru oraz warunkowe zawieszenie ich wykonania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja obrońcy skazanego jest niezasadna i jej wniosek nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, że Sąd Rejonowy właściwie ustalił realne zbiegi przestępstw i dokonał prawidłowego połączenia poszczególnych wyroków jednostkowych, a apelacja tych ustaleń nie podważa,

Skarżący stawia zarzut rażącej niewspółmierności kar łącznych oraz zarzut błędu w ustaleniach faktycznych w zakresie prognozy kryminologicznej wobec skazanego, zwłaszcza w świetle jego zachowania w czasie odbywania kary pozbawienia wolności, co rzutowało na wymiar orzeczonych kar łącznych jako rażąco niewspółmiernych.

Zarzuty apelacji są nietrafne. Wbrew twierdzeniom skarżącego orzeczone w stosunku do skazanego kary łączne pozbawienia wolności nie mogą być uznane za rażąco niewspółmierne (łagodne) w stopniu, który uzasadniałby korektę wyroku w oparciu o przepis art. 438 pkt. 4 k.p.k.

Rażąca niewspółmierność kary, o jakiej mowa w treści art. 438 pkt. 4 k.p.k., może zachodzić jedynie wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć wpływ na jej wymiar można byłoby przyjąć, że zachodzi wyraźna różnica pomiędzy karą orzeczoną przez Sąd I instancji, a karą jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej. Innymi słowy na gruncie art. 438 pkt 4 k.p.k. nie chodzi o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby również w potocznym znaczeniu tego słowa – rażąco niewspółmierną tj. niewspółmierną w stopniu nie dającym się wprost zaakceptować.

Wbrew zarzutowi skarżącego, Sąd Rejonowy prawidłowo rozważył zarówno związek podmiotowy i przedmiotowy pomiędzy poszczególnymi czynami, za które wymierzono kary, jak też odległość czasową między nimi, okoliczności, które zaistniały już po wydaniu poszczególnych wyroków oraz zachowanie skazanego w okresie odbywania kary, a swoje stanowisko w tym zakresie wystarczająco uzasadnił. Nie ulega wątpliwości, że pomiędzy czynami, za które P. S. został skazany wyrokami jednostkowymi pozostającymi w obydwu zbiegach realnych jest zachowana tożsamość rodzajowa, bowiem większość z tych czynów została skierowana przeciwko mieniu, jedynie czyn, za który P. S. został skazany w sprawie o sygn. akt III K 761/14 był przestępstwem naruszającym przepisy ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Co się tyczy odległości czasowej pomiędzy popełnionymi przez skazanego przestępstwami w odniesieniu do zbiegu realnego ujętego w pkt II części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku trudno uznać, że zachodzi szczególnie bliski związek czasowy. Pierwszy chronologicznie czyn wchodzący w skład tego zbiegu został popełniony na początku listopada 2012 r. (następny w grudniu 2012 r.), zaś kolejne dopiero w czerwcu 2013 r., zatem czyny te dzieli odstęp ponad pół roku. W odniesieniu do drugiego zbiegu realnego - ujętego w pkt III części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku, co prawda związek czasowy jest nieodległy, gdyż przestępstwa zostały popełnione na przestrzeni dwóch miesięcy, jednakże trudno uznać, że sama bliskość czasowa uzasadnia zastosowanie zasady absorpcji. Podkreślić bowiem należy, że związek przedmiotowo – podmiotowy łączący poszczególne czyny, jak i odległość czasowa między nimi stanowią jedynie jedno z kryteriów orzekania kary w wyroku łącznym. Jej ostateczny wymiar warunkowany jest jeszcze szeregiem innych okoliczności, które powinny być brane pod uwagę przy kształtowaniu wymiaru kary. Znaczenie ma tu zarówno stopień społecznej szkodliwości charakteryzujący wszystkie zachowania przestępcze, uprzednia karalność, wielość czynów wchodzących do realnego biegu w ramach danej konfiguracji czasowej, także różnorodność naruszonych dóbr prawnych. Przy orzekaniu kary łącznej należy również uwzględnić wymogi prewencyjnego oddziaływania kary, tak w aspekcie prewencji indywidualnej, jak i ogólnej. Kara łączna orzeczona w wyroku łącznym to szczególnie kara wymierzana niejako "na nowo" i jako taka stanowić musi syntetyczną całościową ocenę zachowań sprawcy, będąc właściwą, celową z punktu widzenia prewencyjnego reakcją na popełnione czyny i jako taka nie może i nie powinna być postrzegana, jako instytucja mająca działać na korzyść skazanego, ale jako instytucja gwarantująca racjonalną politykę karania, w stosunku do sprawcy, wielości - pozostających w realnym zbiegu - przestępstw. Jakkolwiek, zgodnie z art. 86 § 1 k.k., przy orzekaniu kary łącznej możliwe jest zastosowanie zarówno zasady pełnej absorpcji, jak i zasady pełnej kumulacji, to jednak należy pamiętać, że zastosowanie każdej z tych zasad jest rozstrzygnięciem skrajnym, które może być stosowane wyjątkowo i wymaga wnikliwego umotywowania. Popełnienie przez sprawcę dwóch lub więcej przestępstw jest elementem prognostycznym, przemawiającym za wymierzeniem kary łącznej surowszej od wynikającej z zastosowania absorpcji.

Na wymiar kary łącznej orzekanej wyrokiem łącznym wpływ ma również ocena osoby skazanego dokonana, z jednej strony na podstawie opinii o skazanym z okresu odbywania kar, z drugiej zaś w oparciu o dane wynikające z dokumentów zawartych w aktach poszczególnych spraw. Dopiero taka kompleksowa ocena wszystkich okoliczności może doprowadzić do podjęcia decyzji o stosowaniu, właściwej w danym wypadku, zasady przy wymiarze kary łącznej.

Wbrew zarzutowi i twierdzeniom apelacji Sąd I instancji miał na uwadze opinię o skazanym w czasie odbywania kary pozbawienia wolności. Z opinii tej wynika, że zachowanie skazanego w czasie pobytu w jednostkach penitencjarnych jest poprawne, jednakże prócz okoliczności pozytywnych występują tam elementy negatywnie świadczące o przebiegu procesu resocjalizacji skazanego (k-74, k-149). Trudno zatem uznać w sposób nie budzący wątpliwości, że opinia daje podstawy do postawienia jednoznacznie pozytywnej prognozy kryminologicznej na przyszłość, jeżeli uwzględni się wynikające również z tej opinii okoliczności dotyczące negatywnego zachowania skazanego, przed odbyciem kary pozbawienia wolności. Podkreślić przy tym należy, że sam fakt poprawnego funkcjonowania w czasie odbywania kary pozbawienia wolności winien być typową konsekwencją wykonywania orzeczonej kary pozbawienia wolności i nie może przesądzać o zastosowaniu wobec skazanego zasady absorpcji przy orzekaniu kary łącznej w wyroku łącznym. Popełnienie wielu kolejnych przestępstw, mimo uprzednich wyroków skazujących oraz brak refleksji prowadzącej do zmiany negatywnego zachowania i sposobu życia, świadczy o znacznym stopniu demoralizacji skazanego i daje podstawę do twierdzenia, że choć proces odbywania przez skazanego kary pozbawienia wolności przebiega stosunkowo poprawnie to nie można uznać, że jego resocjalizacja jest już zakończona, a prognoza dotycząca jego osoby nie budzi żadnych wątpliwości. Oparcie w tej sytuacji wymiaru kary łącznej na zasadzie absorpcji sprzeczne byłoby

ze społecznym poczuciem sprawiedliwości, bowiem oznaczałoby swoistego rodzaju przyzwolenie na popełnianie przestępstw, za które wymierzona kara łączna byłaby najniższa z możliwych. Takie rozstrzygnięcie stanowiłoby niczym nieuzasadnioną premię dla skazanego. Brak było zatem podstaw do orzeczenia kary łącznej na zasadzie absorpcji, która jak już wskazano, podobnie jak przeciwstawna jej zasada kumulacji jest rozwiązaniem skrajnym. Tak jak w zdecydowanej większości spraw, zachodziły tu przesłanki zastosowania przy orzekaniu kary łącznej zasady absorpcji, prowadzącej do wymierzenia kary łącznej wyższej niż wynikałoby to z zasady absorpcji, jednak niższej niż wynikałoby z kumulacji kar. Jednocześnie, wbrew twierdzeniom skarżącego, Sąd Rejonowy słusznie uznał, że brak jest podstaw do postawienia wobec skazanego pozytywnej prognozy na przyszłość, a tym samym niezależnie od wymiaru orzeczonych kar łącznych, brak było przesłanek z art. 69 1 i 2 k.k. do zastosowania dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania tych kar.

Autor apelacji, poza subiektywną polemiką ze stanowiskiem Sądu I instancji nie przedstawił argumentów, które nie byłyby przedmiotem rozważań Sądu I instancji i które uzasadniałyby zarzut, że orzeczone kary łączne są rażąco niewspółmierne (surowe) w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k. Brak jest zatem podstaw do skutecznego kwestionowania zaskarżonego rozstrzygnięcia.

O wydatkach w postępowaniu odwoławczym orzeczono na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. mając na uwadze, że ich poniesienie przez skazanego, w sytuacji gdy odbywa on karę pozbawienia wolności i nie jest zatrudniony, byłoby dla niego zbyt uciążliwe.

Jednocześnie na podstawie § 17 ust. 5 i § 4 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2015.1801) orzeczono o wynagrodzeniu obrońcy z urzędu wraz z podatkiem VAT.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy orzekł jak w dyspozytywnej części wyroku.

SSO Marek Wojnar SSO Anita Jarząbek - Bocian SSO Jacek Matusik